

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้ปัญหาน้ำเสียและความต้องการความช่วยเหลือของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำกวัง ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน และศึกษาเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย และความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน โดยแบ่งการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษา ลำดับความสำคัญดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 ข้อมูลการรับรู้ปัญหาน้ำเสีย
 - 4.2.1 แหล่งข้อมูลที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย
 - 4.2.2 ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวัง
 - 4.2.3 ข้อมูลความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย
- 4.3 ข้อมูลความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน
- 4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชน
- 4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง 265 คน โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย การเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรด้านสาธารณประโยชน์ การเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม การเคยร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ลักษณะการใช้ประโยชน์จากบ้านเรือน และการระบายน้ำทิ้งของบ้านเรือนที่อาศัย รายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลได้แสดงผลการศึกษาไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

N = 265 คน

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	93	35.09
- หญิง	172	64.91
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 25 ปี	36	13.58
- 26 - 45 ปี	111	41.89
- 46 - 59 ปี	72	27.17
- 60 ปีขึ้นไป	46	17.36
3. ระดับการศึกษา		
- ไม่ได้รับการศึกษา	8	3.02
- ประถมศึกษา	87	32.82
- มัธยมศึกษา/ปวช.	85	32.08
- อนุปริญญา/ปวส.	47	17.74
-ปริญญาตรี	38	14.34
4. อาชีพ		
- เกษตรกร	12	4.53
- รับจ้าง	114	43.02
- ค้าขาย	54	20.37
- รับราชการ	32	12.08
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	2.26
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ	47	17.74
5. รายได้/เดือน		
- ต่ำกว่า 3,000 บาท	109	41.13
- 3,000 - 6,000 บาท	89	33.58
- 6,001 - 10,000 บาท	34	12.83
- 10,001 บาทขึ้นไป	28	10.57
- ไม่มีรายได้	5	1.89

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
6. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย		
- ต่ำกว่า 1 ปี	5	1.89
- 1- 5 ปี	20	7.55
- 6 - 15 ปี	90	34.96
- 15 ปีขึ้นไป	150	56.60
7. การเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรทางด้านสาธารณสุขประโยชน์		
- เป็นสมาชิก	57	21.51
- ไม่เป็นสมาชิก	208	78.49
8. การเป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม		
- เป็นสมาชิก	31	11.70
- ไม่เป็นสมาชิก	234	88.30
9. การเคยร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม		
- เคย	167	63.02
- ไม่เคย	98	36.98
10. ลักษณะการใช้ประโยชน์บ้านเรือน		
- พักอาศัยอย่างเดียว	212	80.00
- ประกอบกิจการ	5	1.89
- พักอาศัยและประกอบกิจการ	48	18.11
11. ประเภทกิจการที่ใช้ประโยชน์จากบ้านเรือน (N = 53 คน)		
- อุตสาหกรรมในครัวเรือน	23	43.40
- ร้านค้าปลีก	16	30.19
- ร้านอาหาร	7	13.21
- ร้านเสริมสวย	6	11.32
- ซ่อมรถยนต์	1	1.89

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
12. ลักษณะการระบายน้ำทิ้งของบ้านเรือน		
- ปล่อยลงท่อระบายน้ำของเทศบาล	102	38.49
- ปล่อยลงลำน้ำ/แม่น้ำ	9	3.40
- ปล่อยลงพื้นดิน	121	45.66
- ปล่อยลงท่อระบายน้ำและลงพื้นดิน	33	12.45

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64.91) และเพศชาย (ร้อยละ 35.09) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 – 45 ปี (ร้อยละ 41.89) รองลงมามีอายุระหว่าง 46-59 ปี (ร้อยละ 27.17) และกลุ่มที่อายุต่ำกว่า 25 ปีมีน้อยที่สุด (ร้อยละ 13.58) สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 32.82) รองลงมาเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษา/ปวช. (ร้อยละ 32.08) และมีผู้ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 3.02)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 43.02) รองลงมามีอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 20.37) และไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุและเป็นแม่บ้าน (ร้อยละ 17.74) ตามลำดับ เป็นผู้มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 41.13) รองลงมามีรายได้ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาท (ร้อยละ 33.58) และมีผู้ไม่มีรายได้เนื่องจากไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 1.89) เป็นผู้อยู่อาศัยมาแต่ดั้งเดิม (15 ปีขึ้นไป) มากที่สุด (ร้อยละ 56.60) รองลงมาเป็นผู้เข้ามาอยู่อาศัยในระยะเวลา 6 – 15 ปี (ร้อยละ 34.96) และมีผู้ที่มาอยู่ใหม่ ซึ่งมีระยะเวลาต่ำกว่า 1 ปี น้อยที่สุด (ร้อยละ 1.89) เป็นผู้เข้ามาทำงานและเรียนหนังสือในเขตเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรทางด้านสาธารณสุขประโยชน์ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม และคณะกรรมการชุมชนมีเพียงร้อยละ 21.51 ในขณะที่อีกร้อยละ 78.49 ไม่เป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรทางด้านสาธารณสุขประโยชน์ใดเลย และมีเพียงร้อยละ 11.70 ที่เป็นสมาชิกชมรมหรือองค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เครือข่ายสิ่งแวดล้อมเมือง สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำ การรณรงค์การลดขยะภายในชุมชน การขุดลอกลำเหมือง และการกำจัดแหล่งกำเนิดขยะภายในชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.02 เคยเข้าร่วมกิจกรรม

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากบ้านเรือน ส่วนใหญ่ใช้พักอาศัยอย่างเดียว (ร้อยละ 80.00) รองลงมา ใช้เป็นที่พักอาศัยและใช้ประกอบกิจการ (ร้อยละ 18.11) ประเภทกิจการส่วนใหญ่เป็นการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน (ร้อยละ 43.40) ได้แก่ การทอผ้า การทำขนม การทำแหมม แคนหมู

การทำเทียนหอมกันยุง และทำบ่อเลี้ยงปลา รองลงมาทำเป็นร้านค้าปลีก (ร้อยละ 30.19) และใช้เพื่อทำ เป็นกิจการซ่อมรถยนต์มีน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.89)

ลักษณะการระบายน้ำทิ้งของบ้านเรือน เป็นการปล่อยลงพื้นดินมากที่สุด (ร้อยละ 45.66) รองลงมาเป็นปล่อยลงท่อระบายน้ำของเทศบาล (ร้อยละ 38.49) ในขณะที่มีการปล่อยลงลำน้ำ/แม่น้ำ มีเพียงร้อยละ 3.40

4.2 ข้อมูลการรับรู้ปัญหาน้ำเสีย

การศึกษาด้านการรับรู้ปัญหาน้ำเสียของประชาชนริมฝั่งแม่น้ำกวังในเขตเทศบาลเมืองลำพูนได้ แบ่งการศึกษาเป็น 3 ด้าน ได้แก่

4.2.1 แหล่งข้อมูลการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย

4.2.2 ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวัง

4.2.3 ข้อมูลความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย

4.2.1 แหล่งข้อมูลการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย จำแนกตามประเภทของแหล่งของข่าวสาร

N = 265 คน

แหล่งข้อมูล	\bar{X}	S.D.	ระดับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย
1. วิทยุ	1.91	0.97	มาก
2. โทรทัศน์	2.40	0.86	มาก
3. หนังสือพิมพ์	1.95	1.04	มาก
4. หอกระจายข่าว	1.54	0.97	ปานกลาง
5. เอกสารทางราชการ	1.23	0.90	ปานกลาง
6. วารสาร/นิตยสาร	1.23	0.96	ปานกลาง
7. แผ่นพิมพ์/โปสเตอร์	1.20	0.97	น้อย
8. ญาติพี่น้อง/บุคคลในครอบครัว	1.29	0.92	ปานกลาง
9. เจ้าหน้าที่รัฐ	1.25	0.91	ปานกลาง
10. เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนต่าง ๆ	1.11	0.87	น้อย
เฉลี่ย	1.51	0.94	ปานกลาง

จากตาราง 3 สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหา น้ำเสียจากแหล่งของข่าวสารในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงระดับการได้รับข่าวสารจากแหล่ง ของข่าวสารต่าง ๆ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การได้รับข่าวสารระดับมาก จากโทรทัศน์ รองลงมาจากหนังสือพิมพ์ และจากวิทยุ การได้รับข่าวสารระดับปานกลาง ได้รับจาก หอกระจายข่าวในชุมชน จากญาติพี่น้อง/บุคคลในครอบครัว จากเจ้าหน้าที่รัฐ จากเอกสารทางราชการ และวารสาร/นิตยสาร การได้รับข่าวสารในระดับน้อย จากแผ่นพิมพ์หรือโปสเตอร์ และจากหน้าที่องค์กร เอกชนต่างๆ จะเห็นได้ว่า สื่อประเภทสื่อสารมวลชน สามารถนำข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเข้าหากลุ่ม คนได้ง่ายและกว้างขวางมากกว่าสื่อบุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์ที่ออกจากราชการ จึงทำให้ กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียจากสื่อสารมวลชนได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ ประกอบกับปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงมากขึ้น และทางสื่อมวลชนได้ สอดแทรกรายการด้านสิ่งแวดล้อมลงในผังรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุทุกสถานี และคอลัมน์ใน หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ดังนั้นการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ จึงมีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างมาก

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของการได้รับข่าวสารด้านปัญหาน้ำเสียจำแนกตามความต้องการ รับข้อมูลข่าวสาร

N = 265 คน		
ลักษณะความต้องการข่าวสารปัญหาน้ำเสีย	จำนวน	ร้อยละ
1. ความต้องการในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียภายในชุมชน		
- มีความต้องการ	192	72.45
- ไม่มีความต้องการ	73	27.55
2. ความต้องการให้มีผู้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย (N = 192)		
- หน่วยงานของรัฐ	130	67.71
- หน่วยงานของเอกชน	20	10.42
- หน่วยงานของรัฐและเอกชนร่วมกันทำ	39	20.31
- ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ	3	1.56

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะความต้องการข่าวสารปัญหาหน้าเสี้ย	จำนวน	ร้อยละ
3.ประเภทของสื่อที่สามารถทำให้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาหน้าเสี้ยได้มากที่สุด (N=192)		
- วิทยุ	30	15.63
- โทรทัศน์	103	53.65
- หนังสือพิมพ์	10	5.20
- เอกสารทางราชการ	22	11.46
- วารสาร/นิตยสาร	3	1.56
- แผ่นพิมพ์โปสเตอร์	24	12.50

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาหน้าเสี้ยภายในชุมชนให้มากขึ้น (ร้อยละ 72.45) โดยต้องการให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการมากที่สุด (ร้อยละ 67.71) รองลงมาคือให้หน่วยงานของรัฐ และเอกชนร่วมกันดำเนินการ (ร้อยละ 20.31) และประเภทของสื่อที่ทำให้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาหน้าเสี้ยได้มากที่สุด คือ จากโทรทัศน์ (ร้อยละ 53.65) รองลงมา คือ จากวิทยุ (ร้อยละ 15.63) จากแผ่นพิมพ์โปสเตอร์ (ร้อยละ 12.50) และเอกสารทางราชการ (ร้อยละ 11.46) ตามลำดับ สอดคล้องกับข้อมูลในตาราง 3 จะเห็นว่าสื่อจากโทรทัศน์สามารถให้ข่าวสารได้ง่ายสะดวกที่จะเข้าถึงทุกกลุ่มคนและทุกพื้นที่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างคิดว่าสื่อจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถเข้าใจและรับรู้ปัญหาหน้าเสี้ยมากกว่าสื่อประเภทอื่น แสดงให้เห็นว่าประชาชนโดยทั่วไปต้องการจัดให้มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาหน้าเสี้ย ผ่านสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะโทรทัศน์ และวิทยุ และควรให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการเผยแพร่ข่าวดังกล่าว เนื่องจากเป็นแหล่งจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจน ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน ซึ่งสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนได้มากที่สุด

4.2.2 ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวัง

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำจำแนกตามกิจกรรมของการใช้น้ำ

N = 265 คน

กิจกรรม	การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำในอดีต			การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำในปัจจุบัน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการใช้ประโยชน์จากน้ำ	\bar{X}	S.D.	ระดับการใช้ประโยชน์จากน้ำ
1. ใช้ดื่ม	1.34	1.37	ปานกลาง	0.13	0.49	น้อยที่สุด
2. ใช้ในครัวเรือน เช่น ซักผ้า อาบน้ำ	2.09	1.18	มาก	0.42	0.85	น้อยที่สุด
3. ใช้ในการเกษตร เช่น ทำสวน ทำนา	1.86	1.24	มาก	0.67	0.91	น้อย
4. ใช้เลี้ยงสัตว์	1.46	1.24	ปานกลาง	0.51	0.78	น้อยที่สุด
5. ใช้ประกอบธุรกิจ เช่น ร้านอาหาร	0.46	0.90	น้อยที่สุด	0.16	0.44	น้อยที่สุด
6. เดินทางโดยทางน้ำ	0.94	1.08	น้อย	0.20	0.53	น้อยที่สุด
7. ประเพณีพื้นบ้าน เช่น ลอยกระทง ชนทวายเข้าวัด วันสงกรานต์	2.58	0.83	มากที่สุด	1.21	1.16	ปานกลาง
เฉลี่ย	1.53	1.12	ปานกลาง	0.47	0.74	น้อยที่สุด

จากข้อมูลในตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ในอดีตกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวังอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.53) ในขณะที่ในปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวังในระดับที่น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม การใช้ประโยชน์จากน้ำในอดีตที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ใช้ประกอบกิจกรรมตามประเพณีพื้นบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.58) เช่น ประเพณีลอยกระทง และการชนทวายเข้าวัดในประเพณีสงกรานต์ ในปัจจุบันได้มีการใช้ประโยชน์ในด้านนี้ระดับปานกลาง การใช้ประโยชน์ในระดับมาก คือ การใช้ในครัวเรือน เช่น ซักผ้า อาบน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.09) และใช้ในการเกษตร เช่น ทำสวนลำไย ปลูกหอม ปลูกกระเทียม และใช้ในการทำนา (ค่าเฉลี่ย 1.86) การใช้ประโยชน์ในระดับปานกลางคือ ใช้เลี้ยงสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 1.46) และใช้ดื่มกิน (ค่าเฉลี่ย 1.34) โดยใช้วิธีการขุดบ่อทรายริมแม่น้ำ เพื่อให้ทรายเป็นตัวกรองความสกปรกของน้ำแล้วจึงนำมาดื่ม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่แสวงหาวิธีการบริโภคน้ำจากแม่น้ำทางอ้อม การใช้ประโยชน์ในระดับที่น้อย คือ การใช้เดินทางโดยทางน้ำ (ค่าเฉลี่ย 0.94) และการใช้ประโยชน์ระดับน้อยที่สุด คือ การใช้ประกอบกิจการ เช่น ร้านอาหาร (ค่าเฉลี่ย 0.46)

ในปัจจุบัน การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวังโดยรวมพบว่า มีอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวังในระดับปานกลาง ในประเพณี

พื้นบ้าน เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ขนทรายเข้าวัด (ค่าเฉลี่ย 1.21) ปัจจุบันทรายที่ใช้มักจะนำมาจากแหล่งอื่น ไม่ได้นำจากแม่น้ำกวัง เนื่องจากทรายในแม่น้ำกวังมีน้อยลง คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง และการให้ความสำคัญของประเพณีลดน้อยลงไปแตกต่างจากในอดีตเป็นอย่างมาก ทรายในแม่น้ำในแม่น้ำกวังยังไม่ฟื้นคืนสู่สภาพปกติ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คุณค่าทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมลดลงอย่างเห็นได้ชัด อันเป็นผลต่อคุณค่าทางด้านจิตใจของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน ซึ่งหากไม่มีการรณรงค์และอนุรักษ์แม่น้ำกวังไว้ให้สอดคล้องกับการประกอบกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม สิ่งเหล่านี้อาจจะสูญหายไปได้ ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ที่มีการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำกวัง พบว่า มีการใช้ประโยชน์ในระดับที่น้อยในการเกษตร เช่น ทำสวน ทำนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันประชาชนมีการขายที่ดินการเกษตรไปเป็นจำนวนมาก ประกอบกับคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรมลง และการผันน้ำจากแม่น้ำกวังไปใช้ในทางเกษตรกระทำได้อย่างขึ้น เพราะต้องผ่านชุมชน สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ มีการใช้ประโยชน์น้อยที่สุด โดยเฉพาะการใช้เพื่ออุปโภคและบริโภค (ค่าเฉลี่ย 0.13) เนื่องจากในปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้น้ำจากการประปาของเทศบาลเพื่อการอุปโภคและน้ำที่ใช้เพื่อการบริโภคมีการซื้อจากรถขายน้ำของเอกชน และมีการนำน้ำจากประปามาผ่านการกรองก่อนที่จะนำไปบริโภค ซึ่งมีความสะดวกสบายมากกว่า และมีต้นทุนที่ถูกกว่าการใช้น้ำจากแม่น้ำกวังมาผลิตเป็นน้ำสะอาดเพื่อการบริโภคและอุปโภคในครัวเรือนเอง

4.2.3 ข้อมูลความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชนในพื้นที่ทำการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ สาเหตุของปัญหาน้ำเสีย แหล่งที่มาของน้ำเสีย การป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำเสีย และการรักษาคุณภาพน้ำ โดยแบ่งเป็นระดับความรู้ ดังในตาราง 6

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย จำแนกตามระดับความรู้

N = 265 คน

ระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด (0 - 4 คะแนน)	-	-
น้อย (5 - 8 คะแนน)	-	-
ปานกลาง (9 - 12 คะแนน)	2	0.75
มาก (13 - 16 คะแนน)	23	8.68
มากที่สุด (17 - 20 คะแนน)	240	90.57
Mean = 18.60 S.D. = 1.62 Minimum = 11 Maximum = 20		

จากตาราง 6 ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียโดยเฉลี่ย คือ 18.60 อยู่ในระดับที่มีความรู้มากที่สุด โดยมีคะแนนต่ำสุด 11 คะแนน และคะแนนสูงสุด 20 คะแนน ระดับคะแนนของกลุ่มตัวอย่างโดยมากจัดอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 90.57 จัดอยู่ในระดับมีความรู้มากที่สุด ร้อยละ 8.68 มีความรู้ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องมาจาก เป็นความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์จริงที่เกิดสภาพปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำกวังที่เกิดขึ้นภายในชุมชน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ประชาชนเกิดการรับรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้เข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ประกอบกับสภาพความเน่าเสียของน้ำในแม่น้ำกวังมีความเสื่อมโทรมลงเป็นระยะเวลาที่ติดต่อกันเป็นเวลานาน สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำกวัง จึงทำให้เกิดการต่อสู้เพื่อเรียกร้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นประสบการณ์ความรู้และความเข้าใจในปัญหาน้ำเสียของประชาชนในพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำกวังเป็นอย่างดี

4.3 ข้อมูลความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน

ข้อมูลความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน แบ่งออกตามลักษณะของความช่วยเหลือเป็น 5 ด้าน ได้แก่ด้านวิชาการ งบประมาณ/ค่าชดเชย สวัสดิการทางด้านสุขภาพอนามัย การปรับปรุงทางด้านกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ ผลการศึกษาที่ได้แสดงดังในตาราง 7

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการความช่วยเหลือจำแนกตามลักษณะความช่วยเหลือ

N = 265 คน			
ลักษณะความต้องการความช่วยเหลือ	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ด้านวิชาการ	2.86	0.40	มาก
2. ด้านงบประมาณค่าชดเชย	2.67	0.57	มาก
3. ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย	2.83	0.43	มาก
4. ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ	2.86	0.37	มาก
5. ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ	2.90	0.32	มาก
เฉลี่ย	2.82	0.42	มาก

ข้อมูลในตาราง 7 พบว่า ความต้องการความช่วยเหลือของประชาชนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเน่าเสียโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.82) และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ความต้องการความช่วยเหลือในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ (ค่าเฉลี่ย 2.90) ด้านการปรับปรุงทางกายภาพและด้านวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 2.86) ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย (ค่าเฉลี่ย 2.83) และด้านงบประมาณค่าชดเชย (ค่าเฉลี่ย 2.67) โดยสามารถอธิบายรายละเอียดดังนี้

ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการให้ตรวจวัดคุณภาพน้ำ และแจ้งผลการตรวจวัดแก่ประชาชนทั่วไปได้ทราบ เพื่อการรณรงค์อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพ ให้มีการจัดทำระบบบำบัดน้ำทิ้งรวมของชุมชน และการติดตั้งอุปกรณ์บำบัดน้ำเสียในแม่น้ำ ให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันถึงแม้จะมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำ โดยหลายหน่วยงานเข้าไปดำเนินการทั้งเทศบาลเมืองลำพูน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน โดยได้รับความร่วมมือจากศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อม เขต 10 จังหวัดลำปาง และศูนย์วิเคราะห์สารมลพิษอุตสาหกรรมภาคเหนือ ซึ่งผลการตรวจวัดดังกล่าวไม่ได้มีการเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ แต่จะมีเพียงการจัดทำรายงานสรุปเป็นครั้งคราว ทำให้ข้อมูลที่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในส่วนของการราชการที่รับผิดชอบเท่านั้น โดยไม่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะให้ได้รับทราบ ส่วนในการจัดทำระบบบำบัดน้ำทิ้งรวมของชุมชน และการติดตั้งอุปกรณ์การบำบัดน้ำเสียในปัจจุบันยังไม่ได้มีการก่อสร้างและติดตั้งระบบที่ถาวร ขั้นตอนการดำเนินงานอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ และเทศบาลเมืองลำพูนมีแผนการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม ในปีงบประมาณ 2544 – 2547 เท่านั้น และปัจจุบันได้มีการติดตั้งเครื่องบำบัดน้ำเสียสาริตบริเวณข้างทำการประปาจังหวัดลำพูน ซึ่งอยู่ระหว่างการทดลองเดินเครื่อง

ความต้องการด้านการปรับปรุงทางกายภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการกำจัดวัชพืชน้ำ ผักตบชวา และขยะในแม่น้ำอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการขุดลอกแม่น้ำเพื่อให้การไหลของน้ำสะดวกขึ้น ซึ่งปัจจุบันผักตบชวาและวัชพืชน้ำ รวมทั้งขยะมูลฝอย ยังเป็นปัญหาขัดขวางการไหลของน้ำอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการขุดลอกแม่น้ำกวัง และคลองระบายน้ำย่อย จะสามารถทำให้การไหลเวียนของน้ำในแม่น้ำได้ดีขึ้น และสามารถลดปัญหาขยะและวัชพืชน้ำได้อีกทางหนึ่ง โดยทางเทศบาลเมืองลำพูนจำเป็นต้องร่วมกับชุมชนในการดำเนินการขุดลอกลำเหมืองและการกำจัดผักตบชวาในแม่น้ำกวัง โดยทำเป็นกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนให้ความร่วมมือในวันสำคัญที่ทางราชการกำหนดขึ้น และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการจัดให้มีฝั่งน้ำ เป็นสถานที่พักผ่อนหรือจัดเป็นสวนสาธารณะ ปัจจุบันเทศบาลได้มีการปรับปรุงบริเวณริมฝั่งแม่น้ำกวังให้เป็นสถานที่พักผ่อนอยู่แล้ว และได้สร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวขึ้นในบริเวณเดียวกัน ดังนั้นการรณรงค์รักษาความสะอาดและการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมฝั่งแม่น้ำจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นเมืองที่มีคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถาน สามารถสร้างความประทับใจทางด้านภูมิทัศน์ได้เป็นอย่างดี

ส่วนความต้องการความช่วยเหลือของประชาชนในด้านวิชาการ ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ปัญหาน้ำเสียแก่ประชาชน เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพของน้ำด้วยตนเองแก่บุคคลากรตัวแทนของชุมชน อีกทั้งการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการใช้ปุ๋ยและสารเคมีในการกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันการเผยแพร่ความรู้ด้านน้ำเสียให้กับประชาชนโดยทั่วไป และการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีแก่เกษตรกรยังมีน้อยไม่ทั่วถึง ซึ่งแต่เดิมบุคคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรตำบล เป็นผู้ให้ความรู้อยู่แล้ว แต่มีปัญหในเรื่องของความต่อเนื่องเมื่อเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมีการโยกย้ายตำแหน่งไปในต่างพื้นที่

ความต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำประปาให้สามารถดื่มกินได้ เนื่องจากปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องซื้อน้ำดื่มจากเอกชนมาบริโภค บางส่วนนำน้ำประปาไปกรองกับเครื่องกรองหรือนำไปต้มก่อน รองลงมาต้องการให้มีการบริการตรวจสุขภาพผู้ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยจากโรคติดต่อทางน้ำ เพราะประชาชนยังมีความวิตกกังวลในเรื่องสุขภาพที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำเสีย การตรวจสุขภาพประชาชนจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสร้างความมั่นใจแก่ประชาชน เพื่อความปลอดภัยและการมีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยทางเทศบาลเมืองลำพูนน่าจะร่วมมือกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจัดเจ้าหน้าที่ดูแลด้านสุขภาพอนามัยภายในชุมชน โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเทคนิคปฏิบัติในการตรวจสุขภาพเบื้องต้นให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและติดตาม ประสานงานในเรื่องสุขภาพโดยทั่วไปของประชาชน ถึงแม้ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่จะได้รับการประกันสุขภาพของบุคคลผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป หัวหน้าชุมชน และเด็กที่อยู่ในวัยเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 อายุไม่เกิน 15 ปี และมีบัตรสงเคราะห์จากหน่วยสาธารณสุข ให้การบริการด้านสุขภาพสำหรับผู้ที่มิรายได้น้อย ซึ่งจะสามารถเข้ารับการรักษาตามความคุ้มครองที่มีอยู่ก็ตาม แต่ก็ยังไม่เพียงพอและทั่วถึงสำหรับประชาชนกลุ่มอื่นในชุมชนที่ตกเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยเนื่องจากปัญหาน้ำเน่าเสีย

ส่วนความต้องการด้านความช่วยเหลือที่เป็นลำดับสุดท้าย คือ ความต้องการในด้านงบประมาณ ค่าชดเชย ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนไม่ได้ให้ความสำคัญในงบประมาณ แต่ประชาชนให้ความสนใจกับความรู้ ความเข้าใจ วิธีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาก็จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการสูงสุดของเขา นั่นก็คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นงบประมาณจึงอยู่ในลำดับสุดท้ายในความต้องการ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดงบประมาณ เพื่อเป็นเงินกองทุนสำหรับอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแม่น้ำกวัง โดยเน้นการจัดการแก้ไขปัญหาน้ำเสียภายในชุมชน ซึ่งควรที่จะได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน และควรจะมีงบประมาณโดยการจัดตั้งเป็นกองทุนที่สนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแม่น้ำโดยเฉพาะ ซึ่งน่าจะเป็นทางออกที่เหมาะสมและสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้

จากการศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างต่างมีความต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบกับชีวิตในชุมชนของเขาเอง ซึ่งการให้ข้อมูลด้านนี้ยังมีอยู่น้อยมาก สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ หน่วยงาน การให้ความช่วยเหลือที่ผ่านมาในด้านการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ประชาชนยังคงเห็นว่ายังไม่ใช้แนวทางที่ถูกต้อง หรือไม่เพียงพอสำหรับความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในเวลานั้น ๆ ถึงแม้ว่าจะสามารถตอบสนองไปบ้างในบางส่วน แต่การตอบสนองนั้นทำให้เกิดความยั่งยืนและเป็นธรรมสำหรับชุมชนและประชาชนหรือไม่ เป็นสิ่งที่หลาย ๆ ฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงองค์กรประชาชนร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่าย สร้างแนวคิดและแนวทางที่สามารถก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสภาพความรุนแรงของปัญหาได้

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของแหล่งที่มาของความช่วยเหลือ จำแนกตามลักษณะความช่วยเหลือ

N = 265 คน

ลักษณะความช่วยเหลือ	แหล่งของความช่วยเหลือ							
	หน่วยงานของรัฐ		หน่วยงานเอกชน		สถานประกอบการที่กอมลพิษ		หลายหน่วยงานร่วมกันทำ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านวิชาการ	210	79.25	13	4.90	8	3.02	34	12.83
2. ด้านงบประมาณค่าชดเชย	191	72.07	10	3.78	31	11.70	33	12.45
3. ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย	201	75.85	12	4.53	16	6.04	36	13.58
4. ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ	215	81.13	10	3.77	9	3.40	31	11.70
5. ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ	206	77.74	8	3.02	13	4.90	38	14.34

ข้อมูลจากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการมากที่สุด รองลงมาเป็นการช่วยเหลือจากหลายหน่วยงานร่วมกัน สถานประกอบการที่กอมลพิษ และหน่วยงานเอกชน สำหรับในด้านงบประมาณค่าชดเชย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า สถานประกอบการที่เป็นผู้กอมลพิษ ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับรองลงมาจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยจากหลายหน่วยงานร่วมกัน

4.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และการเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษา ดังตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย ที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน

N = 265

ลักษณะส่วนบุคคล	ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย			ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	
	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig
1.ระดับการศึกษา					
- ไม่ได้รับการศึกษา	8	18.50	1.41	0.23	0.948
- ประถมศึกษา	87	18.52	1.51		
- มัธยมศึกษา/ปวช.	85	18.65	1.69		
- อนุริญญา/ปส.	47	18.68	1.84		
-ปริญญาตรี	38	18.70	1.57		
2. อาชีพ					
- เกษตรกร	12	17.83	2.52	1.25	0.286
- รับจ้าง	114	18.82	1.48		
- ค้าขาย	54	18.37	1.74		
- รับราชการ	32	18.50	1.27		
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	6	18.33	1.37		
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ	47	18.60	1.75		
3. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย					
- ต่ำกว่า 1 ปี	5	19.40	0.55	4.29	0.006
- 1- 5 ปี	20	18.90	1.25		
- 6 - 15 ปี	50	18.99	1.55		
- 15 ปีขึ้นไป	150	18.29	1.68		
4. การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม				t	
- เคยเข้ากิจกรรม	167	18.89	1.46	2.73	0.100
- ไม่เคยเข้ากิจกรรม	98	18.09	1.76		

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่าง ๆ กันมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับความรู้ที่ใกล้เคียงกัน คืออยู่ระหว่าง 18.50 – 18.70 คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 18.50 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 18.70 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย ของกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในริมฝั่งแม่น้ำกวัง เนื่องจากความรู้ที่เกิดขึ้นอาจได้จากการสะสมจากประสบการณ์ ที่ได้รับจากการประสบปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นภายในชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยตรงและจากข่าวสารที่ได้ผ่านสื่อสารมวลชน

ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยในระดับที่ใกล้เคียงกัน คืออยู่ระหว่าง 18.33 – 18.82 คะแนน กลุ่มอาชีพเกษตรกรจะมีคะแนนความรู้เฉลี่ยต่ำสุด 17.83 คะแนน และกลุ่มที่ประกอบอาชีพรับจ้างมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 18.82 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย ของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าลักษณะการประกอบอาชีพที่ต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชนไม่แตกต่างกัน

ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนใกล้เคียงกันระหว่าง 18.29 – 19.40 คะแนน กลุ่มตัวอย่าง ที่มีระยะเวลาอยู่อาศัย ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 18.29 คะแนน กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่ำกว่า 1 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 19.40 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ย ของความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียมีความแตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ยาวนานเกิน 15 ปี หรือเป็นคนดั้งเดิมในชุมชนมีความรู้ในเรื่องน้ำเสียน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ย้ายมาอาศัยในพื้นที่ในระยะเวลาที่ไม่เกิน 15 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานเกิน 15 ปี ยังไม่มีความเข้าใจในเรื่องปัญหาน้ำเสียในบางประเด็น จึงทำได้คะแนนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้น ให้กับประชาชนในชุมชนมากขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม แต่ในด้านความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียไม่มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้าร่วม

กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ย 18.89 คะแนน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ย 18.09 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ว่า “ประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียแตกต่างกัน”

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียของประชาชน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนปรากฏดังนี้

1) ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชน พบว่า ไม่เกิดความแตกต่างในระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกระดับการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับน้ำเสียในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาที่กำหนดเกณฑ์ตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการไม่สามารถนำมากำหนดถึงองค์ความรู้ หรือความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดสถานการณ์คับขันหรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในชุมชนได้ ดังนั้นการรับรู้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์จริงของประชาชนน่าจะเป็นสิ่งเสริมสร้างความรู้ได้ดีกว่า

2) ด้านอาชีพที่แตกต่างกันของประชาชน พบว่า ไม่เกิดความแตกต่างในระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกอาชีพมีความรู้เกี่ยวกับน้ำเสียในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การประกอบอาชีพของประชาชน ณ เวลาที่ศึกษาไม่สามารถนำมาจำแนกถึงองค์ความรู้ที่ประชาชนได้สั่งสมประสบการณ์มาเป็นระยะเวลาานาน ๆ ได้ตัวอย่างเช่น ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคนหนึ่งก่อนที่เขาจะมาประกอบอาชีพเกษตรกร อาจเป็นข้าราชการบำนาญที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการระบบน้ำเสียมาก่อน ดังนั้นการจำแนกความรู้ของประชาชนตามอาชีพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงเป็นการยากที่จะทำให้อาสาถึงความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจปัญหาน้ำเสียในชุมชนได้ดี

3) ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกันของประชาชน พบว่า เกิดความแตกต่างในระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ไม่เกิน 15 ปี มีความรู้เกี่ยวกับน้ำเสียในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 18.90 – 19.40 สำหรับประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานกว่า 15 ปี ถึงแม้จะมีความรู้เกี่ยวกับน้ำเสียในระดับมากที่สุดเช่นกัน

แต่ระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 18.29 ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มอื่นมาก จึงทำให้ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบมีความแตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างเกิน 15 ปี เนื่องจากความเคยชินกับสภาพปัญหา ประกอบกับความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียในบางประเด็น จึงทำให้ระดับคะแนนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้อยู่ในระดับที่ต่ำ แต่ถึงอย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ก็มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับกลุ่มอื่น ๆ จึงไม่น่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียในชุมชนได้ ในขณะที่เดียวกันกรณีของประชาชนกลุ่ม ตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนน้อยกว่า 1 ปี กลับเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 19.40 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนกลุ่มนี้ก่อนที่จะเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชน ได้มีการศึกษาข้อมูลชุมชน ปัญหาในชุมชนต่าง ๆ มาก่อนแล้ว หรือมีประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม การได้รับรู้ข่าวสารที่กว้างกว่าประชาชนกลุ่มอื่นได้เช่นกัน

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของประชาชน พบว่า ไม่มีความแตกต่างในระดับความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสีย โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เคยเข้าร่วมและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีความรู้เกี่ยวกับน้ำเสียในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์สนิทสนมคุ้นเคยกันภายในชุมชน การถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ให้กับกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมจึงมีโอกาสเป็นไปได้สูง จึงทำให้ผลการศึกษาค้างนี้ไม่มีความแตกต่างกันในความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนทั้งสองกลุ่ม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของประชาชนในพื้นที่ หรือชุมชนที่ประสบกับปัญหาน้ำเสียมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะส่วนบุคคล คือ กลุ่มประชาชนที่ระยะเวลาที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน จะมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน กับค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการความช่วยเหลือ โดยแบ่งตามลักษณะความต้องการความช่วยเหลือ ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณค่าชดเชยสวัสดิการทางสุขภาพอนามัยการปรับปรุงกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ มีรายละเอียดดังตาราง 10 - 13

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ลักษณะ ความช่วยเหลือ	ระดับการศึกษา												ผลการวิเคราะห์ แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม	
	ไม่ได้รับการศึกษา (N = 8)		ประถมศึกษา (N = 87)		มัธยมศึกษา/ปวช. (N = 85)		อนุปริญญา/ปวส. (N = 47)		ปริญญาตรี (N = 38)		รวม (N = 265)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	2.74	0.27	2.64	0.48	2.71	0.51	2.81	0.41	2.57	0.46	2.69	0.43	1.38	0.232
2. ด้านงบประมาณ ค่าชดเชย	2.60	0.50	2.45	0.71	2.53	0.64	2.68	0.33	2.34	0.78	2.52	0.59	1.98	0.082
3. ด้านสวัสดิการทาง สุขภาพอนามัย	2.60	0.52	2.68	0.50	2.76	0.49	2.78	0.51	2.59	0.56	2.68	0.52	0.95	0.444
4. ด้านการปรับปรุงทาง กายภาพ	2.57	0.42	2.57	0.45	2.61	0.45	2.60	0.39	2.52	0.51	2.57	0.44	0.39	0.850
5. ด้านการรักษา คุณภาพน้ำ	2.71	0.32	2.71	0.40	2.78	0.48	2.83	0.38	2.74	0.39	2.75	0.39	0.53	0.748

จากตาราง 10 ความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมมีความต้องการความช่วยเหลืออยู่ในระดับที่มาก โดยความต้องการความช่วยเหลือในด้านการรักษาคุณภาพน้ำค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 2.75 รองลงมาเป็นความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ย 2.69 และด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัยมีค่าเฉลี่ย 2.68 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงความต้องการความช่วยเหลือในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านวิชาการกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.81 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 2.74 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีค่าเฉลี่ย 2.71 ตามลำดับ

ด้านงบประมาณค่าชดเชย กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.68 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.60 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ค่าเฉลี่ย 2.53

ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.78 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ค่าเฉลี่ย 2.76 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.68 ตามลำดับ

ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.61 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ค่าเฉลี่ย 2.60 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษาและมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.57 เท่ากัน ตามลำดับ

ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. มีความต้องการมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.83 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ค่าเฉลี่ย 2.78 และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ค่าเฉลี่ย 2.74 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในแต่ละระดับ พบว่า ด้านวิชาการ งบประมาณค่าชดเชย สวัสดิการทางสุขภาพอนามัย การปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือ ที่ไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าระดับการศึกษาที่ต่างกัน ไม่เกิดความต้องการความช่วยเหลือของประชาชน ที่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน

ลักษณะ ความช่วยเหลือ	อาชีพ														ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่าง ระหว่างกลุ่ม	
	เกษตรกร (N = 12)		รับจ้าง (N = 114)		ค้าขาย (N = 54)		รับราชการ (N = 32)		พนักงาน รัฐวิสาหกิจ (N = 6)		ไม่ได้ประกอบ อาชีพ (N = 47)		รวม (N = 265)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านวิชาการ	2.45	0.52	2.76	0.40	2.62	0.44	2.76	0.32	2.80	0.25	2.59	0.68	2.66	0.44	2.00	0.078
2. ด้านงบประมาณ ค่าชดเชย	2.40	0.83	2.58	0.64	2.35	0.66	2.53	0.66	2.03	1.23	2.54	0.70	2.41	0.79	1.46	0.203
3. ด้านสวัสดิการทาง สุขภาพอนามัย	2.33	0.49	2.79	0.46	2.61	0.52	2.64	0.58	2.53	0.45	2.78	0.51	2.61	0.50	2.90	0.014
4. ด้านการปรับปรุง ทางกายภาพ	2.43	0.53	2.60	0.38	2.53	0.49	2.71	0.36	2.43	0.65	2.57	0.53	2.55	0.49	1.12	0.347
5. ด้านการรักษา คุณภาพน้ำ	2.43	0.49	2.82	0.38	2.74	0.39	2.71	0.43	2.60	0.73	2.77	0.50	2.76	0.43	0.53	0.038

จากตาราง 11 ความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยในด้านการรักษาคุณภาพน้ำ มีค่าเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.76 รองลงมาเป็นด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 2.66 ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย มีค่าเฉลี่ย 2.61 ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ และด้านงบประมาณค่าชดเชย มีค่าเฉลี่ย 2.41 เมื่อพิจารณาความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอาชีพในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านวิชาการกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.80 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง และอาชีพรับราชการมีค่าเฉลี่ย 2.76 เท่ากัน

ด้านงบประมาณค่าชดเชย กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.58 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 2.54 และอาชีพ รับราชการ มีค่าเฉลี่ย 2.53 ตามลำดับ

ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างมีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.79 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 2.78 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ ค่าเฉลี่ย 2.64 ตามลำดับ

ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการมีความต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.71 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง ค่าเฉลี่ย 2.60 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 2.57

ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้างมีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.82 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 2.77 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย ค่าเฉลี่ย 2.57 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างค่าเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพ พบว่า ความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณค่าชดเชย และด้านการปรับปรุงทางกายภาพ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ลักษณะการประกอบอาชีพ ไม่เกิดความแตกต่างของความต้องการความช่วยเหลือในด้านดังกล่าว ส่วนความต้องการด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย และความต้องการด้านการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละอาชีพมีความต้องการความช่วยเหลือแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ลักษณะการประกอบอาชีพมีความแตกต่างกันของความต้องการความช่วยเหลือในด้านดังกล่าว

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ของประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน

ลักษณะ ความช่วยเหลือ	ระยะเวลาที่อยู่อาศัย												ผลการวิเคราะห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ	
	ต่ำกว่า 1 ปี (N = 5)		1 - 5 ปี (N = 20)		6 - 15 ปี (N = 50)		15 ปีขึ้นไป (N = 150)		รวม (N = 265)		F	Sig.		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
1. ด้านวิชาการ	2.56	0.53	2.90	0.20	2.81	0.37	2.59	0.52	2.72	0.41	5.66	0.001		
2. ด้านงบประมาณ ค่าชดเชย	2.10	0.75	2.87	0.33	2.60	0.70	2.40	0.68	2.49	0.62	4.09	0.007		
3. ด้านสวัสดิการทาง สุขภาพอนามัย	2.44	0.65	2.86	0.53	2.76	0.43	2.66	0.54	2.68	0.54	1.73	0.160		
4. ด้านการปรับปรุงทาง กายภาพ	2.01	0.49	2.66	0.33	2.56	0.37	2.61	0.49	2.46	0.42	2.94	0.033		
5. ด้านการรักษา คุณภาพน้ำ	2.64	0.40	2.93	0.21	2.84	0.33	2.69	0.47	2.78	0.35	3.38	0.019		

จากตาราง 12 ความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 2.78 รองลงมาเป็นด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย ค่าเฉลี่ย 2.71 ด้านวิชาการ ค่าเฉลี่ย 2.69 ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ ค่าเฉลี่ย 2.58 และด้านงบประมาณค่าชดเชยค่าเฉลี่ย 2.49 เมื่อพิจารณาถึงความต้องการความช่วยเหลือในแต่ละด้าน พบว่า

ด้านวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1-5 ปี มีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.90 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัย 6-15 ปี ค่าเฉลี่ย 2.81 และระยะเวลาการอยู่อาศัย 15 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 2.59 ตามลำดับ

ด้านงบประมาณค่าชดเชย กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัย 1-5 ปี มีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.87 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัย 6-15 ปี ค่าเฉลี่ย 2.60 และระยะเวลาการอยู่อาศัย 15 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 2.40

ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1-5 ปี มีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.86 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัย 6-15 ปี ค่าเฉลี่ย 2.76 และระยะเวลาการอยู่อาศัย 15 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 2.66 ตามลำดับ

ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1-5 ปี มีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.66 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัย 15 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 2.61 และระยะเวลาการอยู่อาศัย 6-15 ปี ค่าเฉลี่ย 2.56 ตามลำดับ

ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 1-5 ปี มีความต้องการความช่วยเหลือสูงสุด ค่าเฉลี่ย 2.93 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาอยู่อาศัย 6-15 ปี ค่าเฉลี่ย 2.84 และระยะเวลาการอยู่อาศัย 15 ปีขึ้นไป ค่าเฉลี่ย 2.69 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยต่าง ๆ กันพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความต้องการ ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณค่าชดเชย ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ และด้านการรักษาคุณภาพน้ำแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความต้องการด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการอยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความต้องการความช่วยเหลือไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีความต้องการที่แตกต่างกันในด้านวิชาการด้านงบประมาณค่าชดเชย ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ และด้านการรักษาคุณภาพน้ำ ส่วนความต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการด้านนี้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการความช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมต่างกัน

ลักษณะ ความช่วยเหลือ	การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม						ผลการวิเคราะห์	
	เคยเข้าร่วมกิจกรรม (N = 167)		ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม (N = 98)		รวม (N = 265)		แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
1. ด้านวิชาการ	2.76	0.39	2.57	0.56	2.67	0.48	10.17	0.002
2. ด้านงบประมาณค่าชดเชย	2.57	0.65	2.37	0.72	2.47	0.69	3.31	0.070
3. ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย	2.80	0.40	2.54	0.61	2.67	0.51	25.74	0.000
4. ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ	2.59	0.37	2.56	0.55	2.58	0.46	9.44	0.002
5. ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ	2.81	0.36	2.66	0.49	2.74	0.43	11.57	0.001

จากตาราง 13 ความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับความต้องการความช่วยเหลือจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการรักษาคุณภาพน้ำ ค่าเฉลี่ย 2.74 ด้านวิชาการและด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย ค่าเฉลี่ย 2.67 ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ ค่าเฉลี่ย 2.58 และด้านงบประมาณค่าชดเชย ค่าเฉลี่ย 2.47

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความต้องการระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมมีความต้องการความช่วยเหลือในด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ และด้านการรักษาคุณภาพน้ำ แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนความต้องการความช่วยเหลือด้านงบประมาณ/ค่าชดเชย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง มีความต้องการความช่วยเหลือที่แตกต่างกันในด้านวิชาการ สวัสดิการทางสุขภาพอนามัย การปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ แต่ไม่มีความแตกต่างกันในความต้องการด้านงบประมาณค่าชดเชย

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐานที่ว่า "ประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีความต้องการความช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ แตกต่างกัน"

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับความต้องการความช่วยเหลือด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของระดับความต้องการความช่วยเหลือในแต่ละด้าน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ปรากฏดังนี้

1) ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชน พบว่า ไม่เกิดความแตกต่างในความต้องการความช่วยเหลือ โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกระดับการศึกษามีความต้องการความช่วยเหลือในทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2) ด้านอาชีพที่แตกต่างกันของประชาชน พบว่า ไม่เกิดความแตกต่างในความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการ งบประมาณค่าชดเชย การปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกอาชีพมีความต้องการความช่วยเหลือในระดับมาก สำหรับในด้านสวัสดิการทางสุขภาพ ประชาชนในอาชีพที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันในความต้องการความช่วยเหลือ โดยประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีความต้องการความช่วยเหลือใน

ระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นมีความต้องการความช่วยเหลือด้านนี้ในระดับที่มาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่เป็นเกษตรกรยังคงไม่มีความเข้าใจถึงสวัสดิการทางสุขภาพ ที่ตนเองจะเรียกร้องได้จากผู้ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย หรือไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสุขภาพในอนาคตที่จะเกิดขึ้นจากผลกระทบปัญหาน้ำเสีย

3) ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกันของประชาชน พบว่า มีความแตกต่างในความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการ งบประมาณ การปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ โดยเฉพาะในด้านงบประมาณค่าชดเชย และด้านการปรับปรุงทางกายภาพ ที่มีความแตกต่างในความต้องการความช่วยเหลืออย่างชัดเจน ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยต่ำกว่า 1 ปี กับกลุ่มประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนเป็นเวลานาน มักจะรู้ถึงความต้องการความช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมในชุมชนได้มากกว่า สำหรับความต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัยไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับประชาชนที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันของประชาชน พบว่า ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่าง ในความต้องการความช่วยเหลือด้านงบประมาณค่าชดเชย โดยเฉลี่ยประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เคยเข้าร่วมกิจกรรม และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีความต้องการความช่วยเหลือด้านนี้ในระดับมาก ในขณะที่ความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัย ด้านการปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำ ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความต้องการความช่วยเหลือแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นกลุ่มที่มีรู้ถึงวิธีการทางด้านสิ่งแวดล้อม มีความต้องการความช่วยเหลือมากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม จึงมีความต้องการความช่วยเหลือ เพื่อการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพที่แตกต่างกันของประชาชน มีความต้องการด้านสวัสดิการทางสุขภาพอนามัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการ งบประมาณค่าชดเชย การปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำที่ต่างกัน กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีความต้องการความช่วยเหลือด้านวิชาการ สวัสดิการทางสุขภาพอนามัย การปรับปรุงทางกายภาพ และการรักษาคุณภาพน้ำทำให้ประชาชนในพื้นที่ หรือชุมชนที่ประสบกับปัญหาน้ำเสียมีความต้องการความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05